

Arbeids- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8019 Dep
0030 Oslo

Dato
12.05.2025

Høring – forsøk med ungdomsprogram og ny statlig ytelse

Mental Helse er Norges største bruker- og medlemsorganisasjon innen psykisk helse. Med over 11.000 medlemmer fordelt over hele landet bidrar vi til å skape gode møteplasser og drifter relevante tjenester og prosjekter som bidrar til bedre psykisk helse. Vi drifter landets største døgnåpne hjelpetelefon (116 123) og chat som mottar 300.000 henvendelser i året. Våre 350 brukerrepresentanter bidrar til høy brukermedvirkning i helsetjenestene. Våre 150 lokallag drifter møteplasser over hele landet.

Mental Helse er tilhenger av alle gode tiltak som skal bekjempe utenforskap og nye tiltak for at mennesker med ulike psykiske helseutfordringer skal få muligheten på arbeidsmarkedet. Derfor er det positivt at regjeringen legger frem et forslag om et eget ungdomsprogram «for å forsterke og videreutvikle innsatsen for at flere unge skal få en stabil tilknytning til arbeidslivet.»

Generelt ønsker vi en sterkere tverrsektoriell innsats hvor forebyggingen og tiltakene starter enda tidligere. Årsakene til at unge ikke kommer seg ut i arbeidslivet, men i stedet havner på ulike trygdeytelser, starter som regel før man har fylt 18 år. Halvparten av de psykiske lidelsene starter før tenårene, tre fjerdedeler før midten av 20-årene.

Selv om dette programmet primært ikke skal rettes mot ungdommer med helseutfordringer, så er det viktig å huske på at 111 000 unge mellom 20-29 år er hverken i jobb eller utdanning. Årsakene til den store økningen i unge uføre og unge på AAP er i hovedsak psykiske helseutfordringer. Derfor kan det ikke være slik at unge med psykiske helseutfordringer blir ekskludert fra dette nye programmet.

Videre står det i forslaget at: «Departementet foreslår at programmet bare kan tildeles personer som har fått fastslått at de har behov for bistand fra Arbeids- og velferdsetaten for å komme i ordinært arbeid.» Dette innebærer at ungdom må ha vært innom en NAV-ordning før de i det hele tatt kommer i betraktning for dette programmet. Hva så med de som ikke er i jobb, i utdanning eller ikke mottar velferdsytelser? Som allerede er utenfor alle systemer, og på alle måter lever i utenforskap? For å sikre at programmet kan tilbys alle, mener vi at dette kravet ikke kan være et absolutt krav.

Vi ønsker ikke en differensiering i ytelsen som skiller på alder (under og over 25 år). Det er ingen logikk i et differensiert ytelsesnivå. Derfor må det være en felles sats på 2.041G for alle som deltar i programmet.

Mental Helse ser ingen grunner til at programmet skal være så rigid som regjeringen legger opp til. Det bør være noe fleksibilitet, både i forhold til varigheten og muligheten for deltakelse, utover 1 år.

For enkelte personer som får innvilget deltakelse i programmet kan det være ønskelig med en sømløs overgang til andre ordninger (f.eks. AAP) etter fullført program. Dette gjelder særlig personer med lettere psykiske lidelser og personer med funksjonsnedsettelse.

Med vennlig hilsen

Ole-Marius Minde Johnsen /s/
Landsleder

Linda Berg-Heggelund /s/
Generalsekretær